

Utjecaj popularne glazbe na djecu ranog uzrasta

Kos, Ivana

Undergraduate thesis / Završni rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Rijeka, Faculty of Teacher Education / Sveučilište u Rijeci, Učiteljski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:189:672008>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-14**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the University of Rijeka, Faculty of Teacher Education - FTERI Repository](#)

**SVEUČILIŠTE U RIJECI
UČITELJSKI FAKULTET U RIJECI**

Ivana Kos

UTJECAJ POPULARNE GLAZBE NA DJECU RANOG UZRASTA

ZAVRŠNI RAD

Rijeka, 2024.

SVEUČILIŠTE U RIJECI

UČITELJSKI FAKULTET U RIJECI

Preddiplomski sveučilišni studij Rani i predškolski odgoj i obrazovanje

Utjecaj popularne glazbe na djecu ranog uzrasta

ZAVRŠNI RAD

Predmet: Glazbena metodika

Mentorica: prof., v. pred. Sanja Minić

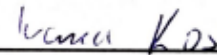
Student: Ivana Kos

Matični broj: 0299014451

Izjava o akademskoj čestitosti

„Izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da sam završni rad izradila samostalno, uz preporuke i savjetovanje s mentoricom. U izradi rada pridržavala sam se Uputa za izradu završnog rada i poštivala odredbe Etičkog kodeksa za studente/studentice Sveučilišta u Rijeci o akademskom poštenju“.

Potpis studentice:

_____

ZAHVALE

Želim se zahvaliti mentorici Sanji Minić, na ukazanom povjerenju i strpljenju te na pomoći pri pisanju ovog završnog rada. Hvala svim profesorima i odgajateljicama mentoricama koje sam imala u ove tri godine.

Također, hvala curama koje sam upoznala na ovom fakultetu, na svim zajedničkim trenucima i zgodama, zahvalna sam što sam vas upoznala i što vas mogu zvati prijateljicama

Zahvaljujem se i svojim roditeljima i bratu, koji su vjerovali u mene te me podržali sve do kraja ovog studija ali i u ostalim aspektima života.

Na kraju, hvala cimerici i prijateljici, koja je bila tu za svaku pjesmicu, svaki ispiti i seminar te svaku izvedbu u vrtiću.

SAŽETAK

U modernim vremenima, popularna glazba prožima svaki aspekt svakodnevnog života, oblikujući kulturne norme i utječući na osobne identitete, uključujući i predškolsku djecu. Završni rad „Utjecaj popularne glazbe na djecu ranog uzrasta“ istražuje kako različiti žanrovi glazbe, posebno popularna glazba, utječu na kognitivni, emocionalni i socijalni razvoj djece. Glazba često služi kao pozadina njihovih života putem radijskih emisija, streaming usluga ili roditeljskih glazbenih preferencija, a djeca su posebno receptivna na glazbena iskustva, pokazujući spontane reakcije na ritam, melodiju i tekstove. Stoga je važno istražiti kako glazba oblikuje njihov rani razvoj. Percepcija glazbe je ključni aspekt istraživanja, jer glazba ima značajnu ulogu u oblikovanju raspoloženja i emocija kod djece, izazivajući različite reakcije poput smirenosti, sreće i interesa. Također je važno razumjeti kako glazba doprinosi razvoju identiteta kod djece, omogućujući im refleksiju o svojim korijenima, aspiracijama i osobnim kvalitetama. Poseban fokus rada je na analiziranju sklonosti i predrasuda prema različitim glazbenim žanrovima. Pop glazba privlači predškolsku djecu svojim zaraznim melodijama i ponavljajućim strukturama, dok rock glazba izaziva snažne emocionalne reakcije i potiče osjećaj autonomije. Klasična glazba nudi prilike za kognitivno obogaćivanje i emocionalni izraz. Rad također istražuje kako glazba može povećati angažiranost i potaknuti učenje u vrtiću. Na primjer, jazz glazba može poslužiti kao pedagoški alat, potičući kreativnost i interakciju među djecom. Obitelj i društvo igraju ključnu ulogu u oblikovanju glazbenih preferencija djece, kroz neposredan utjecaj roditelja i šireg društvenog okruženja. Prepoznavanjem koristi i rizika povezanih s različitim glazbenim žanrovima, možemo informirati prakse koje optimiziraju glazbeno okruženje za predškolsku djecu. Time se potiče holistički razvoj i cjeloživotno uključivanje u transformacijsku moć glazbe. Ovaj rad informira odgojitelje, roditelje i donositelje politika o ključnoj ulozi glazbe u ranom djetinjstvu, zagovarajući informirani pristup glazbenom izlaganju koji potiče procvat djece u harmoničnom društvu. Kroz pregled literature, empirijska istraživanja i teorijske okvire, rad rasvjetljava složeni odnos između popularne glazbe i predškolske djece, pružajući uvide za buduće istraživanje i praksu.

Ključne riječi: popularna glazba, predškolska djeca, glazbena edukacija, glazbene sklonosti, percepcija glazbe

ABSTRACT

In modern times, popular music permeates every aspect of daily life, shaping cultural norms and influencing personal identities, including those of preschool children. The thesis "The Influence of Popular Music on Early Childhood Development" explores how different music genres, especially popular music, affect the cognitive, emotional, and social development of children. Music often serves as the backdrop to their lives through radio broadcasts, streaming services, or parental music preferences, and children are particularly receptive to musical experiences, showing spontaneous reactions to rhythm, melody, and lyrics. Therefore, it is important to study how music shapes their early development. Music perception is a key aspect of the research, as music plays a significant role in shaping children's moods and emotions, eliciting various reactions such as calmness, happiness, and interest. It is also important to understand how music contributes to the development of children's identities, allowing them to reflect on their roots, aspirations, and personal qualities. A special focus of the thesis is on analyzing preferences and biases towards different music genres. Pop music attracts preschool children with its catchy melodies and repetitive structures, while rock music evokes strong emotional reactions and fosters a sense of autonomy. Classical music, on the other hand, offers opportunities for cognitive enrichment and emotional expression. The thesis also explores how music can increase engagement and stimulate learning in preschool. For example, jazz music can serve as an educational tool, fostering creativity and interaction among children. Family and society also play a crucial role in shaping children's musical preferences through the direct influence of parents and the broader social environment. By recognizing the benefits and risks associated with different music genres, we can inform evidence-based practices that optimize the musical environment for preschool children. This promotes holistic development and lifelong engagement with the transformative power of music. This thesis aims to inform educators, parents, and policymakers about the crucial role of music in early childhood, advocating for a deliberate and informed approach to musical exposure that fosters the flourishing of children in a harmonious society. Through a comprehensive review of existing literature, empirical research, and theoretical frameworks, this thesis illuminates the complex relationship between popular music and preschool children, providing valuable insights for future research and practice.

Keywords: popular music, preschool children, music education, musical preferences, music perception

Sadržaj

1. UVOD.....	1
2. ZNAČAJ GLAZBE I NJENA PERCEPCIJA	3
2.1. Raspoloženje i emocije.....	4
2.2. Osobnost i individualne razlike.....	4
2.3. Identitet.....	5
2.4. Socijalna percepcija.....	6
2.5. Privlačnost i društvena povezanost	7
3. SKLONOSTI I PREDRASUDE O GLAZBI: PSIHOLOŠKI PRISTUP	9
4. GLAZBENI ŽANROVI	11
4.1. Rock glazba	13
4.2. Predrasude o rock glazbi	13
4.3. Dobre strane rock glazbe.....	14
4.4. Pop glazba	15
4.5. Predrasude o pop glazbi	16
4.6. Dobre strane pop glazbe.....	17
4.7. Klasična glazba	19
4.8. Loše strane klasične glazbe.....	20
4.9. Dobre strane klasične glazbe.....	20
5. UTJECAJ GLAZBE NA ANGAŽIRANOST I UČENJE U VRTIĆU.....	22
5.1. Istraživanje Kristiana Wahlströma	23
5.2. Jazz kao pedagoški alat	24
6. UTJECAJ OBITELJI I DRUŠTVA NA GLAZBU KOJU DJECA SLUŠAJU.....	26
7. UČINAK GLAZBENE EDUKACIJE NA DRUŠTVENE VRIJEDNOSTI DJECE PREDŠKOLSKE DOBI.....	27
8. ODGAJATELJI I POPULARNA GLAZBA	29
9. ZAKLJUČAK.....	33
10. IZVORI.....	35

1. UVOD

U ovim modernim vremenima, popularna glazba prožima svaki aspekt svakodnevnog života, oblikujući kulturne norme, utječući na osobne identitete, pa čak i dosežući najmlađe članove društva: predškolsku djecu. Utjecaj glazbe na razvoj djece već dugo intrigira akademike i praktičare jednako, s posebnim interesom za razumijevanje kako različiti žanrovi oblikuju kognitivni, emocionalni i socijalni razvoj. Među mnoštvom glazbenih žanrova - pop, rock ili klasična glazba ističu se kao utjecajne sile, svaki sa svojim jedinstvenim zvučnim karakteristikama, kulturnim značajem i potencijalnim učincima na mlade umove.

Predškolske godine označavaju ključnu fazu kognitivnog i emocionalnog razvoja, karakteriziranu brzim rastom, povećanom osjetljivošću na okolišne podražaje i formiranjem temeljnih socijalnih i emocionalnih vještina. Tijekom ovog razdoblja, djeca su posebno receptivna na glazbena iskustva, često pokazujući spontane reakcije na ritam, melodiju i tekstove. Popularna glazba, u svojim različitim oblicima, često služi kao pozadina njihovih svakodnevnih života, bilo putem radijskih emisija, streaming usluga ili roditeljskih glazbenih preferencija. Stoga, istraživanje utjecaja popularne glazbe na predškolsku djecu postaje ključno, osvjetljavajući mehanizme kroz koje glazba oblikuje rani razvoj.

Među žanrovima koji fasciniraju mladu publiku, pop glazba izlazi kao sveprisutna, karakterizirana zaraznim melodijama, ponavljajućim strukturama i temama s kojima se može poistovjetiti. Njegova dostupnost i široka distribucija čine ga istaknutom značajkom u dječjim medijima, od animiranih filmova do komercijalnih reklama. Ritmička jednostavnost i tekstualna jasnoća pop pjesama privlače predškolce, potičući angažman, imitaciju i spontane plesne pokrete. Međutim, sveprisutna priroda pop glazbe također postavlja pitanja o njenom potencijalnom utjecaju na kognitivno procesiranje, emocionalnu regulaciju i ponašajne stavove među predškolskom djecom.

Za razliku od toga, rock glazba utjelovljuje dinamičniji i energičniji zvuk, često karakteriziran pojačanim instrumentima, ritmovima koji potiču kao i buntovnim tekstovima. Iako nije toliko prisutna u dječjim medijima kao pop glazba, trajna popularnost rocka osigurava njegovu izloženost predškolcima putem obiteljskih i društvenih konteksta. Sirova priroda rock glazbe potiče senzorne doživljaje, izazivajući snažne emocionalne reakcije i potičući osjećaj autonomije i osnaženja. Ipak, tematski sadržaj i zvučna intenzivnost rock pjesama također mogu postaviti izazove u navigaciji

prikladne izloženosti za mlade slušatelje, podižući zabrinutost o potencijalnoj desenzibilizaciji ili negativnim ponašajnim učincima.

Izvan suvremene privlačnosti popa i rocka, klasična glazba stoji kao baza kulturnog naslijeđa, poštovana zbog svoje složenosti, sofisticiranosti i emocionalne dubine. Unatoč percipiranoj udaljenosti od preferencija predškolske djece, klasična glazba zauzima jedinstveni položaj u ranom djetinjstvu, nudeći prilike za kognitivno obogaćivanje, estetsko cijenjenje i emocionalni izraz. Intrigantne kompozicije i nijansirane dinamike klasičnih djela pružaju bogat auditivni krajolik za predškolsku djecu, potičući maštu, potičući kontrolu pažnje i razvijajući cijenjenje umjetničke izvrsnosti.

Proučavanjem kognitivnih, emocionalnih i socijalnih posljedica izlaganja popu, rocku i klasičnoj glazbi, možemo osvijetliti putove kroz koje glazba oblikuje iskustva djece rane dobi. Nadalje, identificiranjem potencijalnih koristi i rizika povezanih s različitim žanrovima, možemo informirati prakse zasnovane na dokazima koje optimiziraju glazbeno okruženje za predškolsku djecu, potičući holistički razvoj i cjeloživotno uključivanje u transformacijsku moć glazbe.

U ovom radu, duboko ulazimo u složeni odnos između popularne glazbe i predškolske djece, razotkrivajući nijansirane učinke popa, rocka i klasičnih žanrova na kognitivni, emocionalni i socijalni razvoj. Kroz sveobuhvatni pregled postojeće literature, empirijska istraživanja i teorijske okvire, nastojimo razjasniti mehanizme kroz koje glazbena iskustva oblikuju umove i srca najmlađih članova društva. Naposljetku, ovaj pothvat ima za cilj informirati odgojitelje, roditelje i donositelje politika o ključnoj ulozi glazbe u ranom djetinjstvu, zagovarajući namjerni i informirani pristup glazbenom izlaganju koji potiče procvat predškolske djece u harmoničnom društvu.

2. ZNAČAJ GLAZBE I NJENA PERCEPCIJA

Glazba je prisutna u svim aspektima našeg svakodnevnog života, od naših domova i radnih mjesta do javnih prostora kao što su trgovine, trgovački centri i restorani. Ona nam služi kao pozadina u televizijskim emisijama, reklamama i filmovima te nas prati dok putujemo avionom, vlakom, autobusom, automobilom ili pješice. Prosječna osoba u Americi tjedno provede oko 18 sati slušajući glazbu, što čini više od 15% njihovog budnog vremena, prema pretpostavci od osam sati sna noću. Dolaskom novih mobilnih tehnologija, mogućnost donošenja glazbe sa sobom gdje god idemo postala je još pristupačnija, što je rezultiralo povećanim troškovima za glazbu diljem svijeta. Godine 2010., digitalna glazbena industrija dosegla je vrijednost od otprilike 4.7 milijardi američkih dolara, što označava značajan porast od preko 1000% od 2004. godine. (IFPI Digital Music Report 2019)

Unatoč toj raširenosti i očitoj važnosti u našim životima, mainstream društvena psihologija uglavnom je zapostavila proučavanje glazbe. Kada se glazba i integrira u istraživanja društvene psihologije, često se koristi kao sredstvo za manipulaciju raspoloženjem umjesto da bude glavni predmet istraživanja (npr., Westermann, Spies, Stahl, & Hesse, 1996). Međutim, tijekom proteklog desetljeća postignut je značajan napredak u području glazbene psihologije, posebno među glazbenim edukatorima i psiholozima. Pioniri poput Northa i Hargreavesa istaknuli su važnost glazbe u svakodnevnim društvenim interakcijama, postavljajući temelje za istraživanja u društvenoj psihologiji glazbe (Rentfrow, P. J. (2012). *The Role of Music in Everyday Life: Current Directions in the Social Psychology of Music*. *Social and Personality Psychology Compass*, 6(5), 402–416.).

Moderna istraživanja u društvenoj psihologiji glazbe napreduju iz tradicionalnih teorijskih okvira i razlikuju se kako bi ponudila složenije razumijevanje interakcija pojedinaca s glazbom. Ovi novi istraživački pravci uvelike uključuju teorije i principe iz socijalne psihologije ličnosti, koji se protežu od teorije regulacije emocija i teorije socijalnog identiteta do stereotipa i predrasuda. Ovako prošireni opseg ne samo da poboljšava naše shvaćanje glazbe, već ističe i važnost teorije i istraživanja u našim svakodnevnim iskustvima.

2.1. Raspoloženje i emocije

Socijalna psihologija glazbe temeljito je istražila povezanost između glazbe i emocija, pri čemu su istraživanja proučavala kako su emocije izražene, percipirane i potaknute kroz glazbu. Istraživanja ukazuju da ljudi općenito percipiraju slične emocije u istim glazbenim djelima, često se usklađujući s namjernim emocijama skladatelja ili izvođača.

Na primjer, Juslin (2000) je proveo eksperimente u kojima su profesionalni gitaristi komunicirali različite emocije kroz glazbu, pokazujući kako određene glazbene značajke utječu na percipirane emocije. Iako ova istraživanja potvrđuju da glazba izražava emocije, ne adresiraju izravno pitanje hoće li glazba izazvati osjećaje kod slušatelja.

Empirijska istraživanja, međutim, pružaju uvjerljive dokaze da glazba doista potiče emocije i raspoloženja kod slušatelja putem različitih metoda poput samoprocjena, fizioloških pokazatelja, aktivnosti mozga i analize neverbalnog ponašanja. Ta istraživanja pokazuju da glazba može izazvati i pozitivne i negativne emocije.

Međutim, ograničenje takvih istraživanja je njihova sklonost izoliranju iskustva slušanja glazbe od konteksta stvarnog života. Kako bi se tome suprotstavili, studije koje koriste metode iskustvenog uzorkovanja pružaju uvide u svakodnevna emocionalna iskustva izazvana glazbom. Ta istraživanja sugeriraju da ljudi često doživljavaju emocije potaknute glazbom, s prevladavanjem pozitivnih osjećaja poput smirenosti, sreće i interesa.

S obzirom na rastuće dokaze o tome kako glazba utječe na emocije kako u kontroliranim tako i u stvarnim okruženjima, istraživači su usmjerili svoju pažnju na razumijevanje mehanizama koji stoje iza emocija potaknutih glazbom. Istraživanja su identificirala nekoliko mehanizama koji djeluju, uključujući autobiografsku memoriju, zarazne emocije i očekivanja. Juslin i Västfjaäll (2008) su predložili konceptualni okvir koji detaljno opisuje sedam psiholoških mehanizama odgovornih za izazivanje emocija putem glazbe, pružajući čvrstu osnovu za daljnje istraživanje detalja utjecaja glazbe na ljudske emocije.

2.2. Osobnost i individualne razlike

Cattell i Anderson (1953.) bili su pioniri istraživanja individualnih razlika u glazbenim preferencijama, s ciljem otkrivanja nesvjesnih motiva koji leže u osnovi osobnosti. Međutim, suvremena istraživanja sada se usredotočuju na povezivanje glazbenih preferencija s eksplicitnim

osobinama, vrijednostima i sposobnostima, potaknuta idejom da pojedinci traže glazbu koja rezonira s njihovom osobnošću i emocijama.

Brojna istraživanja istražila su strukturu glazbenih preferencija, često koristeći glazbene žanrove kao pokazatelje. Unatoč varijacijama u metodama i žanrovima, ta istraživanja dosljedno identificiraju četiri ili pet dimenzija glazbenih preferencija, poput: Umiren, Nepretenciozan, Sofisticiran, Intenzivan i Suvremen (na engleskom *Mellow, Unpretentious, Sophisticated, Intense, and Contemporary*, skraćeno MUSIC)

Rentfrow, Goldberg i Levitin (2011.) su riješili metodološke nedostatke izravnom procjenom individualnih razlika u glazbenim preferencijama koristeći stvarne snimke glazbe. Njihovi rezultati usklađeni su s prethodnim saznanjima, otkrivajući iste čvrste dimenzije glazbenih preferencija.

Istraživanja su pokazala da glazbene preferencije koreliraju s osobinama ličnosti, političkom ideologijom, vrijednostima, seksualnim stavovima i kognitivnim sposobnostima. Na primjer, osobe koje preferiraju sofisticiranu glazbu obično su otvorene, kreativne i verbalno vješte, dok ljubitelji intenzivne glazbe često pokazuju sklonost traženju uzbuđenja i impulzivnosti. Osim toga, glazbene preferencije mogu ukazivati na problematična ponašanja poput zlouporabe supstanci i agresije. Međutim, većina istraživanja fokusira se na mlade odrasle osobe u Sjevernoj Americi i Zapadnoj Europi, naglašavajući potrebu za raznovrsnijim istraživanjima kako bi se razumio utjecaj dobi i kulture.

2.3. Identitet

razna istraživanja dosljedno ističu značajnu ulogu glazbenih preferencija u oblikovanju identiteta pojedinaca, posebno među mladim odraslima. Glazba služi kao simbolička reprezentacija sebe, doprinoseći osjećaju identiteta. Slušanje glazbe postaje sredstvo za razumijevanje sebe, omogućujući pojedincima da razmisle o svojim korijenima, aspiracijama i osobnim kvalitetama. Prema DeNori (2000), glazba olakšava refleksivni proces u kojem pojedinci pamte i grade svoje identitete, potvrđujući i otkrivajući aspekte sebe kroz teme i slike koje izazivaju njihovi omiljeni žanrovi.

Osim toga, istraživači poput Tarranta, Northa i Hargreavesa (2002) sugeriraju da društvene konotacije povezane s određenim glazbenim stilovima igraju ključnu ulogu u njihovoj privlačnosti. Ljudi se privlače glazbenim stilovima koji rezoniraju s njihovim percipiranim karakteristikama ili

vrijednostima, koristeći glazbu kao sredstvo za razvoj identiteta izvan površinskih atributa poput odabira odjeće.

Studije koje ispituju utjecaj glazbenih preferencija na samopoštovanje otkrivaju uvide iz teorije društvenog identiteta. Pojedinci se često povezuju s glazbom temeljenim društvenim grupama, prihvaćajući slične vrijednosti i načine života, što pojačava njihovo samopouzdanje putem favoriziranja unutar grupe i degradacije izvan grupe (North & Hargreaves, 1999; Tarrant et al., 2002; Tekman & Hortac, su, 2002).

Teorija optimalne različitosti tvrdi da pojedinci traže ravnotežu između sličnosti i jedinstvenosti u svom identitetu. Glazba igra ključnu ulogu u postizanju te optimalne različitosti, pri čemu pojedinci gravitiraju prema stilovima koji nude ravnotežu popularnosti i jedinstvenosti. Istraživanje Abramsa (2009) sugerira da oni koji preferiraju umjereno popularnu glazbu više ulažu u svoje glazbene identitete u usporedbi s onima koji imaju preferencije za široko popularne ili specijalizirane žanrove.

Ukratko, glazba služi kao moćno sredstvo za izražavanje sebe i oblikovanje identiteta, omogućujući pojedincima da se usklade s određenim društvenim grupama, vrijednostima i uvjerenjima. Emocionalna rezonanca i društvene veze potaknute kroz glazbu značajno doprinose osjećaju vlastitog ja i blagostanju pojedinaca.

2.4. Socijalna percepcija

S obzirom na duboku ulogu glazbe u samo identitetu, nije iznenađujuće što je ona rasprostranjena forma samo priopćavanja među mladima. Frith (1981) je sugerirao da pojedinci koriste svoju omiljenu glazbu kao oblik identifikacijske oznake kako bi drugima prenijeli informacije o sebi, što je ideja vidljiva u ponašanju na mreži, posebno na platformama poput Facebooka. Glazbene preferencije često se ističu na korisničkim profilima, a web-bazirane aplikacije poput LastFM-a i Spotifyja dodatno to pojačavaju prikazujući slušačke navike korisnika. Dijeljenjem svojih glazbenih ukusa, pojedinci komuniciraju aspekte svoje identiteta i oblikuju kako ih drugi percipiraju.

Ovaj trend podržan je empirijskim nalazima. Rentfrow i Gosling (2006) su otkrili da su u online interakcijama, glazba je najčešća tema među pojedincima koji se upoznaju. Ljudi vjeruju da njihove glazbene preferencije pružaju uvid u njihova mišljenja, vrijednosti i način života, često

smatrajući glazbu snažnijim izrazom identiteta od odjeće, filmova, knjiga ili hobija (Lonsdale & North, 2011; Rentfrow & Gosling, 2003).

Ali utječe li glazba na percepciju pojedinaca? Istraživanja to ukazuju. Stereotipi o obožavateljima različitih glazbenih žanrova utječu na percepciju, s različitim sadržajem, ali nekom valjanosti tih stereotipa (Rentfrow & Gosling, 2007; Rentfrow et al., 2009). Dodatno, promatrači mogu stvoriti točne dojmove o pojedincima samo na temelju njihovih glazbenih preferencija, sugerirajući da glazba pruža valjane znakove o osobnostima i vrijednostima (Burroughs, Drews, & Hallman, 1991; Rentfrow & Gosling, 2006).

Sveukupno, glazba služi kao moćno sredstvo za samo priopćavanje i komunikaciju s drugima, posebno među mladima. Međutim, istraživanja su se uglavnom usmjerila na mlade, a postoje dokazi koji sugeriraju da odrasli možda ne koriste glazbu tako opsežno za samo priopćavanje. Daljnja istraživanja s različitim dobno-dominantnim skupinama osvijetlit će nijansiranu ulogu glazbe u samo priopćavanju tijekom cijelog života.

2.5. Privlačnost i društvena povezanost

Pojam da glazbene preferencije igraju ulogu u socijalnom povezivanju i privlačnosti je široko rasprostranjen, što je vidljivo u uključivanju glazbenih preferencija na mnogim profilima na internetskim stranicama za upoznavanje (Rentfrow & Gosling, 2006). Ovo uvjerenje proizlazi iz razumijevanja da su glazbene preferencije povezane s osobnošću, doprinose socijalnom identitetu i mogu pružiti uvide u karakter osobe.

Dokazi sugeriraju da glazba zaista utječe na privlačnost. Zillmann i Bhatia (1989) su otkrili da su sudionici različito ocijenili potencijalne partnere za izlaske na temelju njihovih glazbenih preferencija, pri čemu su određene preferencije povezane s većom privlačnošću. Slično tome, Ziv, Sagi i Basserman (2008) su pokazali da su pojedinci s preferencijama za glazbu visokog statusa percipirani kao fizički privlačniji.

Osim toga, istraživanja ukazuju da dijeljene glazbene preferencije doprinose socijalnom povezivanju. Selfhout i sur. (2009) su otkrili da su adolescenti koji su međusobno nominirali jedni druge kao najbolje prijatelje imali vrlo slične glazbene preferencije, a oni s sličnim preferencijama bili su skloniji postati prijatelji tijekom vremena.

Osnovna pretpostavka je da dijeljene preferencije ukazuju na sličnosti u vrijednostima i raspoloženjima, što dovodi do većeg suglasja i povezanosti među pojedincima. Boer i sur. (2011) podržali su ovu ideju, pokazujući da dijeljene glazbene preferencije predviđaju socijalnu privlačnost, posredovane sličnošću u vrijednosnim orijentacijama umjesto osobnih obilježja.

U osnovi, iako glazba sama po sebi možda nije primarni faktor u socijalnom povezivanju, ona služi kao značajan pokazatelj dijeljenih vrijednosti i osobina, olakšavajući povezanost i privlačnost među pojedincima.

3. SKLONOSTI I PREDRASUDE O GLAZBI: PSIHOLOŠKI PRISTUP

Glazba je jedna je od najzanimljivijih i kontroverznih tema koja privlači interes znanstvenika, glazbenika i slušatelja. No, postoje li stilovi glazbe koji se češće slušaju od drugih i koji je razlog za to? Istraživanje o sklonostima i predrasudama u glazbi odgovorilo je upravo na ovo pitanje. (David J. Hargreaves, 1982.)

Kroz ovo istraživanje postaje očito da se pojedinci često privlače određenim žanrovima ili stilovima dok istovremeno gaje snažne odbojnosti prema drugima, otkrivajući nijansiranu prirodu glazbenog ukusa.

Osim toga, teza istražuje ulogu novosti u oblikovanju glazbenih nepodobnosti, navodeći primjere iz povijesti gdje su inovativne kompozicije prvotno nailazile na odbijanje prije nego što su na kraju stekle priznanje. Nadalje, temeljeći se na teoriji obrnutog U-a koju je predložila Istraživačka grupa za estetiku na Sveučilištu Leicester, a koja tvrdi da poznatost utječe na uživanje do određene granice prije nego što se pojavi smanjenje koristi, ova teza istražuje kako se odgovori pojedinaca na glazbu mijenjaju tijekom vremena.

Također, istraživanje Hargreavesa (1982.) ispituje institucionalne predrasude unutar glazbenog pejzaža, posebno u vezi s marginalizacijom određenih žanrova, poput afroameričke glazbe, unutar akademskih krugova. Analizirajući povijesne korijene i održavanje takvih predrasuda, ova teza zagovara inkluzivniji pristup glazbenom obrazovanju i cijenjenju.

Kroz empirijska istraživanja uključujući reakcije slušatelja na različite glazbene stimulanse, uključujući i poznate i nepoznate komade iz različitih žanrova, teza rasvjetljava različite obrasce promatrane među glazbeno obučanim i neobučanim pojedincima. Ti nalazi otkrivaju složeni odnos između glazbene stručnosti, kulturnog uvjetovanja i estetskih prosudbi.

Na kraju, teza istražuje razvojni put glazbenih stavova, posebno među djecom, ističući potencijal za rani susret s različitim glazbenim iskustvima kako bi potaknuli otvorenost i prijemljivost. Povezujući jaz između empirijskih istraživanja i praktične primjene u glazbenom obrazovanju i

programiranju, ovo istraživanje nastoji potaknuti suptilnije razumijevanje glazbenih preferencija dok zagovara veću inkluzivnost i otvorenost unutar glazbenog svijeta. (David J. Hargreaves, 1982.)

4. GLAZBENI ŽANROVI

Glazbeni žanrovi služe kao kategorizacijski okviri koji organiziraju i klasificiraju glazbene kompozicije na temelju dijeljenih stilskih elemenata, povijesnih konteksta, kulturnih utjecaja i očekivanja publike. Ovaj sustav klasifikacije ne samo da olakšava komunikaciju među glazbenicima, znanstvenicima i zaljubljenicima u glazbu, već također odražava mnogostruku prirodu ljudske kreativnosti i izraza. U ovom radu ulazimo u bogatu tapiseriju glazbenih žanrova, istražujući njihove povijesne korijene, stilističke karakteristike, kulturni značaj i evoluirajući prirodu.

Evolucija glazbenih žanrova duboko je isprepletana s ljudskom poviješću, odražavajući društvene, kulturne i tehnološke promjene kroz vrijeme. Primjerice, pojava bluesa krajem 19. stoljeća na američkom jugu može se pratiti do afroameričkog iskustva ropstva i potlačenosti, spajajući afričke glazbene tradicije s europskim harmonijskim strukturama i lirskim temama borbe i otpornosti (Davis, 1995). Slično tome, rođenje jazza početkom 20. stoljeća u New Orleansu simbolizira kulturnu fuziju afričkih ritmova, europskih harmonija i improvizacijskih tehnika, označavajući slobodu, kreativnost i kulturni izraz (Gioia, 1997).

Kako se tehnologija razvijala i globalizacija ubrzavala, glazbeni žanrovi počeli su se međusobno križati, dajući prednost novim hibridnim formama i podžanrovima. Pojava tehnologija snimanja u 20. stoljeću omogućila je veće širenje i komercijalizaciju glazbe, što je dovelo do razvoja žanrova poput *rock and rolla*, *hip-hopa* i elektroničke plesne glazbe (Straw, 1991). Nadalje, digitalna revolucija i era interneta demokratizirali su proizvodnju i distribuciju glazbe, omogućavajući umjetnicima eksperimentiranje s različitim zvukovima i dosezanje globalne publike s lakoćom (Homan & Mitchell, 2008).

Glazbeni žanrovi karakteriziraju se jedinstvenom kombinacijom stilskih elemenata, uključujući melodiju, harmoniju, ritam, instrumentaciju, tekstove pjesama i tehnike izvođenja. Primjerice, klasična glazba, ukorijenjena u zapadnoj umjetničkoj tradiciji, naglašava formalne strukture, složene melodije, harmonijsku kompleksnost i orkestralnu instrumentaciju, odražavajući principe ravnoteže, reda i estetske uglađenosti (Grout & Palisca, 2001). Nasuprot tome, punk rock, nastao je iz buntovnog etosa kasnih 1970-ih godina, karakterizira ga sirova energija, distorzirane gitare,

jednostavne progresije akorda i socijalno i politički nabijeni tekstovi pjesama, utjelovljujući *DIY* etos, to jest samostalnu izradu i modifikaciju bez pomoći stručnjaka te protivljenje institucijama. (Sabin, 1999).

Štoviše, glazbeni žanrovi često nose kulturne konotacije i simbolična značenja koja rezoniraju s određenim zajednicama i društvenim identitetima. Na primjer, *reggae* glazba, nastala na Jamajci 1960-ih godina, usko je povezana s Rastafarianstvom, afrocentrizmom i otporom kolonijalizmu i potlačenosti (Hebdige, 1987). Slično tome, *country* glazba, ukorijenjena u ruralnoj Americi, evocira teme nostalgije, tuge i iskustva radničke klase, odražavajući vrijednosti i borbe ruralnih zajednica (Peterson, 1997).

Glazbeni žanrovi igraju ključnu ulogu u oblikovanju kulturnih identiteta, poticanju društvene kohezije i pružanju pojedincima osjećaja pripadnosti i smisla. Oni služe kao zvučni markeri kulturne baštine, kolektivnog sjećanja i zajedničkih iskustava, omogućavajući zajednicama da očuvaju i prenesu svoje tradicije kroz generacije (Turino, 2008). Nadalje, glazbeni žanrovi služe kao vozila za društveni komentar, političku aktivnost i kulturnu kritiku, omogućavajući umjetnicima da izraze neslaganje, izazovu norme i potaknu društvene promjene (Frith, 2004).

Štoviše, glazbeni žanrovi imaju različite društvene funkcije, koje se kreću od zabave i rituala do terapije i katarze. Na primjer, glazbeni žanrovi za ples poput *techna* i *housea* dizajnirani su da ožive i uzdignu slušatelje na plesnom podiju, potičući kolektivnu euforiju i transcendentnost (Reynolds, 1998). Suprotno tome, žanrovi poput bluesa i soula pružaju utjehu i utjehu pojedincima koji se suočavaju s teškoćama, nudeći katarzični izlaz za emocionalni izražaj i ozdravljenje (Erenberg, 1999).

Na kraju, glazbeni žanrovi predstavljaju dinamične kulturne konstrukte koji evoluiraju u odgovoru na povijesne, društvene i tehnološke sile. Oni utjelovljuju bogatu sliku ljudske kreativnosti, raznolikosti i izraza, odražavajući mnogostrukost načina na koje pojedinci i zajednice stvaraju značenje kroz zvuk. Proučavanjem glazbenih žanrova, znanstvenici mogu dobiti vrijedne uvide u složenosti ljudske kulture, identiteta i društvene interakcije, otvarajući put za dublje razumijevanje uloge glazbe u društvu.

4.1. Rock glazba

Rock glazba je žanr koji se pojavio u sredini 20. stoljeća, posebno u SAD-u i UK-u, a utemeljen je na fuziji bluesa, rhythm and bluesa, gospela, countryja i folk glazbe. Brzo je postao kulturni fenomen, osvajajući publiku diljem svijeta. U svojoj suštini, rock glazbu karakteriziraju električne gitare, bas gitare, bubnjevi i vokali, stvarajući snažan i energičan zvuk koji ga razlikuje od drugih žanrova. Gitara igra ključnu ulogu, s elektrificirajućim *riffovima* i solo dionicama koje pokreću glazbu naprijed. Jedna od glavnih karakteristika rock glazbe je njena svestranost i raznolikost. Tijekom godina, razvio se u različite subžanrove, svaki s vlastitim prepoznatljivim zvukom, stilom i kulturnim značajem. Neke od glavnih subkategorija uključuju klasični rock, punk rock, heavy metal, alternativni rock i indie rock. Rock ima dubok utjecaj na popularnu kulturu, oblikujući modu, jezik, stavove i društvene pokrete. Također ima globalni doseg, s vibrantnim rock scenama u mnogim zemljama diljem svijeta. Od japanskog *visual kei* pokreta do latinskoameričkog rocka *en español*, rock se prilagođava i reinterpreterira u različitim kulturnim kontekstima. On se i dalje razvija i inspirira nove generacije glazbenika i obožavatelja, potvrđujući svoj status kao temeljna snaga suvremene glazbene kulture. Njegova svestranost, raznolikost i kulturni značaj osiguravaju da će ostati vitalna i utjecajna snaga u svijetu glazbe u godinama koje dolaze (Covach, J., & Flory, 2015).

4.2. Predrasude o rock glazbi

Utjecaj rock i metal glazbe na ponašanje mladih često je tema zabrinutosti među roditeljima. Mnogi smatraju da je rock glazba povezana sa buntovništvom, agresijom i negativnih utjecaja. Akademska istraživanja istražila su različite aspekte ovog problema, osvjetljavajući temeljne čimbenike oblikovanja roditeljskih stavova i odluka.

Neki roditelji vjeruju kako rock i metal glazba potiče buntovno ponašanje, agresiju ili čak nasilje među mladim slušateljima. Akademska istraživanja poput onih Andersona i Dilla (2000) istraživala su utjecaj nasilnih medija na ponašanje, sugerirajući potencijalnu povezanost između izloženosti agresivnoj glazbi i povećane agresije, iako uzročno-posljedična veza ostaje predmet rasprave. Rock i metal pjesme često sadrže eksplicitne ili kontroverzne tekstove koje neki roditelji smatraju neprimjerenima za djecu. Istraživanja Primacka i suradnika (2008) istraživala su učestalost eksplicitnog sadržaja u popularnoj glazbi i njegov potencijalni utjecaj na ponašanje i stavove adolescenata, izražavajući zabrinutost zbog izloženosti tema poput zlouporabe supstanci,

seksualnog sadržaja i nasilja. Neki subžanrovi metal glazbe karakteriziraju teme povezane sa sotonizmom, okultizmom ili drugim kontroverznim predmetima, što može zabrinuti roditelje koji se pridržavaju određenih religijskih ili moralnih uvjerenja. Istraživanja Jenkinsa (1991) istraživala su moralnu paniku oko heavy metal glazbe i njenu povezanost s percepcijom prijetnji tradicionalnim vrijednostima i religijskim normama. Roditelji se mogu brinuti da će dopuštanjem slušanja ovakve glazbe rezultirati društvenom izolacijom ili odbacivanjem od strane vršnjaka zbog percipiranog odstupanja od glavnih kulturnih normi. Sociološka istraživanja, poput onih Durkina i Nugenta (1998), istraživala su utjecaj grupa vršnjaka i društvenih pritisaka na ponašanje i prilagodljivost adolescenata, ističući važnost kulturne prihvatljivosti i pripadnosti. Neki roditelji mogu brinuti da izloženost rock i metal glazbi, s često tamnim temama i intenzivnim zvukom, može negativno utjecati na mentalno zdravlje njihove djece. Istraživanja Rentfrowa i Goslinga (2003) istraživala su vezu između glazbenih preferencija i osobna obilježja, sugerirajući da osobe koje se sklanjaju prema određenim žanrovima, poput metala, mogu pokazivati više razine introverzije, agresije ili emocionalne osjetljivosti. Na kraju, postoje roditelji koji smatraju da slušanje rock i metal glazbe može odvratiti njihovu djecu od akademskih nastojanja ili negativno utjecati na njihovu koncentraciju i navike učenja. Istraživanja Chan i Wonga (2018) istraživala su vezu između navika slušanja glazbe i akademskog uspjeha, sugerirajući da određene vrste glazbe mogu poboljšati kognitivne funkcije dok druge mogu umanjiti ishode učenja.

4.3. Dobre strane rock glazbe

Iako rock glazbu roditelji povezuju sa nečim negativnim, ona zapravo može imati pozitivan utjecaj na djecu, pogotovo u ranoj dobi. Rock glazba, sa svojim složenim ritmovima, melodijama i instrumentacijom, može pružiti kognitivnu stimulaciju za predškolsku djecu, potencijalno poboljšavajući njihove auditivne procesne vještine, prepoznavanje uzoraka i glazbenu memoriju. Istraživanje koje su proveli Trainor i sur. (2012.) pokazalo je da izloženost kompleksnim glazbenim podražajima može dovesti do neurofizioloških promjena u mozgu povezanih s poboljšanom auditivnom obradom i kognitivnim razvojem kod male djece.

Rock i metal glazba često istražuju širok raspon emocija, od uzbuđenja i osnaživanja do introspekcije i katarze, pružajući prilike za predškolsku djecu da istraže i izraze svoje vlastite emocije u sigurnom i poticajnom okruženju. Psihološka istraživanja Juslina i Slobode (2001.) istraživala su ulogu glazbe u izražavanju i regulaciji emocija, sugerirajući da izloženost

emocionalno uključujućoj glazbi može olakšati razumijevanje i regulaciju emocija kod djece. Uvođenje predškolske djece u različite glazbene žanrove, uključujući rock i metal, promiče kulturnu i glazbenu raznolikost, potičući cijenjenje različitih glazbenih tradicija i stilova od najranije dobi. Istraživanja Custodera (2005.) naglasila su važnost izlaganja djeci različitim glazbenim iskustvima kako bi podržali njihov glazbeni razvoj i kultivirali otvorenost prema različitim kulturnim perspektivama. Također, rock glazba često sadrži inovativno skladanje pjesama, improvizaciju i umjetnički izraz, inspirirajući predškolsku djecu da se uključe u kreativne aktivnosti poput pjevanja, plesanja ili glazbene igre. Istraživanja Runcoa i Jaegera (2012.) istraživala su odnos između izloženosti kreativnim podražajima i razvoja kreativnosti kod djece, ističući važnost pružanja prilika za kreativni izraz i istraživanje u ranoj dobi. Slušanje rock i metal glazbe može služiti kao iskustvo povezivanja za predškolsku djecu i njihove skrbnike, promovirajući pozitivnu socijalizaciju i dijeljenje glazbenih iskustava unutar obitelji ili zajednice. Sociološka istraživanja Tarranta i sur. (2000.) istraživala su ulogu glazbe u formiranju socijalnog identiteta i kohezije grupe, sugerirajući da dijeljena glazbena iskustva mogu ojačati međuljudske veze i potaknuti osjećaj pripadnosti među pojedincima. Izlaganje predškolske djece rock i metal glazbi može potaknuti interes za učenje glazbenih instrumenata ili sudjelovanje u glazbenim aktivnostima poput pjevanja ili sviranja u bendu, potičući osjećaj postignuća. Istraživanja Rickarda i suradnika (2010.) istraživala su koristi glazbenog obrazovanja na kognitivni i socijalni razvoj djece, ističući važnost ranih izlaganja glazbenim iskustvima za izgradnju glazbene kompetencije i samopouzdanja.

4.4. Pop glazba

Pop glazba, kratko za "popularnu glazbu", je žanr koji obuhvaća širok raspon stilova i utjecaja, karakteriziran svojim zaraznim melodijama, pristupačnim tekstovima i širokim apelom. Potekla je sredinom 20. stoljeća i od tada postala jedan od najdominantnijih i komercijalno najuspješnijih oblika glazbe diljem svijeta. Pop glazba pojavila se krajem 1940-ih i početkom 1950-ih kao odgovor na porast masovnih medija i potrošačke kulture. Inspirirana je različitim glazbenim tradicijama, uključujući jazz, blues, rock and roll i folk glazbu, te je imala za cilj stvaranje glazbe koja je bila lako prihvatljiva i ugodna za široku publiku. Pioniri poput Elvisa Presleya, Franka Sinatre i The Beatlesa pomogli su popularizaciji žanra i oblikovanju njegovog ranog zvuka. Poznata je po naglasku na melodiji, ritmu i harmoniji, često s jednostavnim strukturama pjesama i ponavljajućim kvačicama. Tipično uključuje elemente elektroničke instrumentacije, poput

sintesajzera i ritam strojeva, kako bi stvorila poliran i prihvatljiv zvuk za radio. Vokali igraju centralnu ulogu u pop glazbi, s pjevačima koji pružaju emotivne nastupe koji rezoniraju s publikom na emocionalnoj razini. Ona obuhvaća raznovrstan niz stilova i subžanrova, od bubblegum popa i dance-popa do synth-popa i indie popa. Svaki subžanr ima svoje karakteristične osobine i utjecaje, odražavajući evoluirajuće ukuse i trendove popularne kulture. Umjetnici poput Madonne, Michaela Jacksona, Beyoncé i Taylor Swift postigli su ogroman uspjeh miješanjem elemenata popa s drugim žanrovima poput R&B-a, hip-hopa i rocka. Ovaj žanr odigralo je značajnu ulogu u oblikovanju suvremene kulture i društva. Služila je kao glazbena podloga za društvene pokrete, kulturne revolucije i mladenačke kontrakulture, utječući na modu, jezik i stavove duž puta. Pop ikone poput Elvisa Presleya, Madonne i The Beatlesa prošli su svoje uloge glazbenika kako bi postale kulturne ikone, ostavljajući trajni utjecaj na generacije obožavatelja. Pop glazba sinonim je za komercijalni uspjeh, s mnogim umjetnicima koji postižu hitove na vrhu ljestvica i prodaju albuma. Uspon digitalnih streaming platformi i društvenih medija transformirao je glazbenu industriju, olakšavajući umjetnicima doseganje globalne publike i izravno povezivanje s obožavateljima. I dok tradicionalne diskografske kuće još uvijek igraju značajnu ulogu u promociji i marketingu pop glazbe, nezavisni umjetnici i samostalni glazbenici također su pronašli uspjeh koristeći snagu interneta. Unatoč komercijalnom fokusu, pop glazba se neprestano razvija i prilagođava novim trendovima i tehnologijama. Umjetnici i producenti eksperimentiraju s novim zvukovima, produkcijskim tehnikama i vizualnim estetikama kako bi ostali relevantni u brzo mijenjajućem glazbenom pejzažu. Suradnje između umjetnika različitih žanrova i kultura postale su sve uobičajenije, zamagljujući granice između popa, hip-hopa, elektroničke plesne glazbe i drugih žanrova (Reynolds, 2011.)

4.5. Predrasude o pop glazbi

Rock glazba je bila glazba prošlog stoljeća. Iako ju mnogi i dalje slušaju, pop glazba je puno popularnija. Nju roditelji ne povezuju sa agresivnim ponašanjima, međutim neki i nju nevoljko puštaju svojoj djeci. Umjesto agresije, roditelji brinu da pop glazba često sadrži seksualno sugestivne tekstove, teme ili slikovne motive, što bi moglo doprinijeti preuranjenoj seksualizaciji ili objektivizaciji njihove djece. Istraživanja Warda (2002) istraživala su prikazivanje spola i seksualnosti u popularnim glazbenim spotovima, ističući učestalost opredmećenja žena i potencijalni utjecaj na stavove djece prema rodnim ulogama i odnosima.

Neki roditelji mogu biti zabrinuti da izloženost pop glazbi, s naglaskom na fizički izgled i glamur, može doprinijeti problemima s tjelesnom slikom ili niskim samopouzdanjem među mladim slušateljima. Tiggemanna i Slatera (2014) istraživale su odnos između izloženosti medijima i problema s tjelesnom slikom, sugerirajući da izloženost idealiziranim slikama u popularnim medijima može negativno utjecati na zadovoljstvo tijelom i samopouzdanje, posebno među adolescentima. Pop glazba često slavi bogatstvo, slavu i materijalna posjedovanja, što neki roditelji mogu smatrati promicanjem površnog ili materijalističkog svjetonazora suprotnog njihovim vrijednostima. Akademska istraživanja Richinsa (1994) istraživala su odnos između materijalizma i izloženosti medijima, sugerirajući da ponovljena izloženost materijalističkim porukama u popularnim medijima može utjecati na stavove prema konzumerizmu i financijskim aspiracijama, posebno među mladima. Također, roditelji mogu smatrati da pop glazba nedostaje glazbenoj kompleksnosti, autentičnosti ili umjetničkoj vrijednosti koja se nalazi u drugim žanrovima, što ih navodi da prvenstveno izlažu djecu kulturološki ili glazbeno obogaćujućim oblicima glazbe. Akademske analize, poput onih Fritha (1988), raspravljale su o komercijalizaciji i standardizaciji pop glazbe, postavljajući pitanja o njezinoj umjetničkoj vrijednosti i kulturnom značaju u usporedbi s drugim žanrovima. Neki roditelji brinu da će popularni pop izvođači sa svojim često kontroverznim ponašanjem ili životnim izborima možda djelovati kao negativni uzori za njihovu djecu, utječući na stavove prema odnosima, zlouporabi supstanci ili društvenim normama. Psihološka istraživanja Bandure (1986) istraživala su koncept teorije socijalnog učenja, sugerirajući da pojedinci mogu modelirati svoje ponašanje prema poštovanim ili utjecajnim figurama u medijima, ističući važnost pozitivnih uzora za razvoj mladih. Kao i kod rock glazbe, mnogi roditelji brinu da će slušanje pop glazbe odvratiti njihovu djecu od akademskih aktivnosti ili ometati njihovu koncentraciju i kognitivni razvoj. Upravo je istraživanje Perhama i Currieja (2014.) istraživala učinke pozadinske glazbe na kognitivne zadatke i akademski uspjeh, sugerirajući da određene vrste glazbe, uključujući pop glazbu s tekstovima, mogu ometati koncentraciju i otežati postizanje učinkovitih rezultata u učenju

4.6. Dobre strane pop glazbe

Pop glazba često sadrži zarazne melodije i jednostavne, lako pjevljive tekstove koji mogu privući pažnju i maštu predškolske djece, potičući aktivno uključivanje i sudjelovanje u glazbenim aktivnostima. Obrazovna istraživanja Trainora i Heinmillera (1998.) istraživala su ulogu melodije i ritma u privlačenju interesa djece i promicanju glazbenog angažmana, sugerirajući da su

melodiozni struktura i ponavljanje ključni čimbenici u olakšavanju glazbenog učenja i pamćenja kod male djece.

Izloženost pop glazbi može pridonijeti razvoju jezičnih vještina i rječnika kod predškolske djece kroz ponovljenu izloženost tekstovima i verbalnim izražajima. Lingvistička istraživanja Trehuba i suradnika (2015.) istraživala su odnos između izloženosti glazbi i razvoja jezika kod djece, sugerirajući da izloženost glazbenim podražajima, uključujući tekstove, može poboljšati fonološko procesiranje i jezično razumijevanje, posebno u predškolskoj dobi. Pop glazba često prenosi ohrabrujuće i pozitivne poruke, kao i teme ljubavi, prijateljstva i sreće, što može doprinijeti emocionalnom blagostanju i osjećaju pozitivnosti kod predškolske djece. Psihološka istraživanja Saarikallio (2012.) istraživala su učinke glazbe na emocionalnu regulaciju i poboljšanje raspoloženja, sugerirajući da izloženost veseloj glazbi može izazvati pozitivne emocionalne reakcije i poboljšati emocionalno stanje kod djece. Osim toga, ona odražava suvremene kulturne trendove i preferencije, pružajući predškolskoj djeci izloženost poznatom i kulturno relevantnom glazbenom sadržaju koji odražava njihova vlastita iskustva i okolinu. Kulturna istraživanja Bennetta (2000.) istraživala su ulogu popularne kulture u oblikovanju identiteta djece i iskustava socijalizacije, ističući važnost kulturne relevantnosti i reprezentacije u medijima i zabavi za poticanje osjećaja pripadnosti i povezanosti među mladim publikama. Ona služi kao zajednička kulturna referentna točka za mnogu djecu, olakšavajući socijalizaciju i interakciju s vršnjacima kroz zajednička glazbena iskustva, razgovore i aktivnosti. Sociološka istraživanja Fritha (1983.) istraživala su ulogu popularne glazbe u oblikovanju društvenih identiteta i dinamike grupa, sugerirajući da zajednički glazbeni ukusi i preferencije mogu poticati osjećaj pripadnosti i prijateljstva među djecom, promovirajući pozitivne društvene interakcije i prijateljstva. Pop glazba odražava raznolik raspon glazbenih stilova, žanrova i kulturnih utjecaja iz cijelog svijeta, izlažući predškolsku djecu multikulturalnim perspektivama i potičući cijenjenje kulturne raznolikosti. Kulturna istraživanja Stokesa (2004.) istraživala su globalnu cirkulaciju i potrošnju popularne glazbe, ističući njezinu ulogu u širenju kulturnih vrijednosti, tradicija i umjetničkih izraza preko granica te promicanju međukulturnog razumijevanja i empatije među mladim publikama.

Slušanje pop glazbe može angažirati kognitivne vještine i izvršne funkcije predškolske djece, poput pažnje, pamćenja i donošenja odluka, putem aktivnog slušanja, glazbene analize i interpretacije. Kognitivna psihološka istraživanja Schellenberga (2004.) istraživala su učinke

glazbene obuke na kognitivne sposobnosti i akademski uspjeh kod djece, sugerirajući da izloženost glazbi, uključujući pop glazbu, može poboljšati kognitivne vještine i izvršne funkcije, što dovodi do poboljšanja pažnje, pamćenja i sposobnosti rješavanja problema.

4.7. Klasična glazba

Kada je riječ o glazbi koju roditelji, ali i odgajatelji, najčešće puštaju djeci, obično se priča o dječjoj glazbi te klasičnoj glazbi. Klasična glazba je žanr zapadne umjetničke glazbe koji se proteže kroz nekoliko stoljeća i karakterizira se svojim sofisticiranim kompozicijama, zapetljanim melodijama i bogatim harmonijskim teksturama. Nastala je u Europi oko 9. stoljeća i od tada je postala jedan od najpoštovanijih i najutjecajnijih oblika glazbe diljem svijeta.

Klasična glazba ima svoje korijene u sakralnoj i svjetovnoj glazbi srednjovjekovne Europe, s ranim oblicima poput gregorijanskog korala i trubadurskih pjesama. Renesansno razdoblje (14. do 17. stoljeće) vidjelo je razvoj polifonije i pojavu skladatelja poput Josquina des Preza i Giovannija Pierluigija da Palestrine. Barokno razdoblje (17. i rani 18. stoljeća) donijelo je majstore poput Johanna Sebastiana Bacha, Georga Friedricha Handela i Antonija Vivaldija, poznate po svojim složenim kompozicijama i kontrapunktnim tehnikama. Klasično razdoblje (kasno 18. do rano 19. stoljeće) predstavilo je skladatelje poput Wolfganga Amadeusa Mozarta, Ludwiga van Beethovena i Franza Josepha Haydna, koji su usavršili klasične oblike poput simfonije, koncerta i sonate. Klasična se glazba također može okarakterizirati poštovanjem formalnih struktura i konvencija, poput sonatno-allegro oblika, ternarnog oblika i fuge. Često sadrži balansirane melodije, jasno fraziranje i preciznu artikulaciju. Klasični skladatelji koristili su širok raspon orkestralnih instrumenata, uključujući žice, drvene puhače, limene puhače i udaraljke, kako bi stvorili simfonijsku bogatstvo i dubinu. Upotreba dinamike, tempo oznaka i izražajnih oznaka dodatno poboljšava emocionalni utjecaj glazbe. Odigrala je značajnu ulogu u oblikovanju zapadne kulture i društva. Ona je bila podupirana od strane vladara, aristokracije i religijskih institucija tijekom povijesti i služila je kao simbol uglađenosti, intelekta i umjetničke izvrsnosti. Klasični koncerti, opere i baleti ostaju popularni kulturni događaji, privlačeći publiku svih dobnih skupina i pozadina. Nadalje, obrazovanje u klasičnoj glazbi smatra se ključnim za buduće glazbenike i često se uključuje u školske kurikulume diljem svijeta.

Unatoč svojim povijesnim korijenima, klasična glazba i dalje se razvija i prilagođava modernim vremenima. Suvremeni skladatelji poput Philipa Glassa, Johna Adamsa i Arva Pärta pomakli su

granice klasične glazbe inovativnim stilovima i tehnikama. Osim toga, klasična glazba ostaje izvor inspiracije za popularnu kulturu, utječući na filmske glazbe, oglašavanje i digitalne medije (Ludwig, 2018.)

4.8. Loše strane klasične glazbe

Osim što klasična glazba daje veliki kulturni doprinos također se često smatra korisnom za predškolsku djecu. No, postoje i perspektive koje ističu moguće nedostatke ili ograničenja. Kompozicije klasične glazbe mogu biti složene i zahtjevne, s zapetljanim melodijama, harmonijama i strukturama koje mogu preplaviti ili zbuniti predškolsku djecu, dovodeći do kognitivnog preopterećenja i teškoća u razumijevanju. Istraživanja Schellenberga (2011.) sugeriraju da prekompleksni glazbeni podražaji mogu ometati kognitivnu obradu i uživanje, posebno kod mladih slušatelja s ograničenim glazbenim iskustvom ili izloženošću. Klasična glazba, ukorijenjena u povijesnim i kulturnim kontekstima koji se mogu činiti udaljenima ili nepoznatima predškolskoj djeci, možda nedostaje relevantnost i rezonancija s njihovim svakodnevnim iskustvima i interesima, smanjujući njihovo sudjelovanje i povezanost s glazbom. Kompozicije klasične glazbe često se polako razvijaju tijekom dužih trajanja, zahtijevajući neprekidnu pažnju i strpljenje od slušatelja, što može biti izazovno za predškolsku djecu koja preferiraju trenutačno zadovoljstvo i angažirajuće podražaje. Za razliku od nekih drugih glazbenih žanrova, kompozicije klasične glazbe obično nedostaju verbalni sadržaj ili eksplicitni elementi pripovijedanja, što može ograničiti sposobnost predškolske djece da razumiju i interpretiraju glazbu na značajan način. Također, klasična glazba se često povezuje s visokom kulturom, umjetničkom sofisticiranošću i elitnim institucijama, može perpetuirati elitističke stavove ili percepcije ekskluzivnosti koje udaljavaju predškolsku djecu od raznolikih kulturnih i glazbenih iskustava.

4.9. Dobre strane klasične glazbe

Naravno, to ne znači da je klasična glazba loša te da se mora prestati puštati djeci rane dobi. Dapače, ona je i dalje jedna od najboljih glazbenih žanrova za djecu. Klasična glazba, sa svojim složenim melodijama, harmonijama i strukturama, može potaknuti kognitivni razvoj predškolske djece angažirajući njihove sposobnosti auditivne obrade, pamćenja i pažnje. Istraživanje Rauschera i ostalih (1993.) slavno je demonstriralo "Mozartov efekt", sugerirajući da izloženost klasičnoj glazbi privremeno može poboljšati prostorno-vremenske sposobnosti razmišljanja kod djece, što ukazuje na potencijalne kognitivne koristi od slušanja klasične glazbe. Klasična glazba predstavlja

predškolskoj djeci temeljne glazbene elemente poput melodije, ritma, dinamike i timbra, kao i različite orkestralne instrumente i njihove zvukove, potičući glazbenu pismenost i cijenjenje glazbe od najranije dobi. Obrazovna istraživanja Hallama (2010.) istraživala su učinke izloženosti glazbi na glazbeni razvoj i razumijevanje kod djece, naglašavajući važnost rane izloženosti različitim glazbenim iskustvima za izgradnju glazbene kompetencije i vještina pismenosti.

Klasična glazba obuhvaća širok raspon emocionalnih izraza, od radosti i spokoja do tuge i kontemplacije, pružajući prilike predškolskoj djeci da istraže i izraze vlastite emocije u poticajnom i obogaćujućem glazbenom okruženju. Psihološka istraživanja Juslina i Västfjälla (2008.) istraživala su emocionalni utjecaj glazbe na slušatelje, sugerirajući da izloženost emocionalno izražajnoj glazbi može olakšati razumijevanje i regulaciju emocija kod djece. Klasična glazba potiče predškolsku djecu na aktivno slušanje i usredotočenu koncentraciju, dok prate razvoj glazbenih tema, motiva i narativa kroz duže kompozicije ili pokrete. Obrazovna istraživanja Welcha i ostalih (2014.) istraživala su ulogu aktivnog slušanja glazbe u razvoju vještina slušanja i glazbenog razumijevanja kod djece, naglašavajući važnost trajne pažnje i koncentracije za glazbenu angažiranost i razumijevanje.

Na kraju, klasična glazba, posebno kompozicije sa vokalnim elementima poput opera ili umjetničkih pjesama, može podržati razvoj jezika kod predškolske djece izlažući ih bogatom i raznolikom vokabularu, sintaksi i jezičnom izražavanju. Lingvistička istraživanja Trehuba i sur. (2015.) istraživala su vezu između izloženosti glazbi i razvoja jezika kod djece, sugerirajući da izloženost glazbenim podražajima, uključujući vokalnu glazbu, može poboljšati fonološku obradu i jezične vještine razumijevanja, posebno u predškolskoj dobi.

5. UTJECAJ GLAZBE NA ANGAŽIRANOST I UČENJE U VRTIĆU

Uloga glazbe u obrazovanju opsežno je proučavana, s istraživanjima koja dosljedno pokazuju njezine pozitivne učinke na kognitivni, emocionalni i socijalni razvoj. Poznato je da glazba pomaže pamćenju, poboljšava koncentraciju i stvara pozitivnu atmosferu u učionici (Hallam, 2010). Štoviše, ritmički i melodični elementi glazbe mogu podržati razvoj jezičnih vještina i matematičkog razumijevanja.

Istraživanje koristi kvalitativni istraživački dizajn, koristeći fokus grupe i intervjuje za prikupljanje podataka od odgajatelja i djece. Istraživanje se temelji na tri središnja pitanja: Kako odgajatelji doživljavaju upotrebu glazbe u svojim učionicama? Kako djeca doživljavaju integraciju glazbe u svoje aktivnosti učenja? Koji su vidljivi utjecaji glazbe na angažiranost djece i ishode učenja?

odgajatelji općenito vide glazbu kao koristan alat za poboljšanje angažiranosti i učenja. Prema istraživanju, odgajatelji vjeruju da glazba olakšava prijelaze u vrtićki prostor, održava pažnju i poboljšava socio-emocionalnu atmosferu. Ovi rezultati su u skladu s prethodnim istraživanjima koja sugeriraju da glazba može služiti kao učinkovit alat za upravljanje grupom. Istraživanje otkriva da djeca uživaju u lekcijama koje uključuju glazbu i da su više angažirani u takvim lekcijama. Intervjui s djecom pokazuju da im glazba čini učenje zabavnijim i pomaže im da se osjećaju sretnijima i pažljivijima. Ovo je u skladu s postojećom literaturom koja ističe afektivne prednosti glazbe u stvaranju stimulativnog i ugodnog okruženja za učenje. Promatranja provedena tijekom istraživanja ukazuju na to da glazba pozitivno utječe na angažiranost učenika i ishode učenja. Grupe koje su integrirale glazbu imale su višu razinu sudjelovanja djece, entuzijazma i zadržavanja informacija. Ova promatranja podržavaju ideju da glazba može poboljšati ukupno iskustvo učenja čineći ga interaktivnijim i zabavnijim.

Rezultati istraživanja naglašavaju potencijal glazbe da obogati rano obrazovanje povećanjem angažiranosti i poboljšanjem ishoda učenja. Međutim, važno je naglasiti i ograničenja istraživanja, uključujući mali, homogeni uzorak i potencijalnu pristranost istraživača zbog njihove bliske povezanosti sa sudionicima. Ova ograničenja sugeriraju potrebu za daljnjim istraživanjem s

raznolikijim uzorcima kako bi se bolje generalizirali nalazi na različite demografske i kulturne kontekste.

Unatoč tim ograničenjima, istraživanje daje vrijedne uvide u ulogu glazbe u ranom obrazovanju. Sugerira da integracija glazbe u kurikulum može biti učinkovita strategija za poboljšanje angažiranosti i učenja djece, posebno u vrtićkim okruženjima. Buduća istraživanja trebala bi istražiti dugoročne učinke integracije glazbe i ispitati njezin utjecaj u različitim obrazovnim kontekstima i dobnim skupinama (Sullivan, 2016.)

5.1. Istraživanje Kristiana Wahlströma

U području glazbenog obrazovanja, tradicionalni pristupi često su naglašavali metodologije usmjerene na odgajatelja, gdje stručnost edukatora diktira smjer učenja. Međutim, istraživanje Kristiana Wahlströma, "Student-Centered Musical Expertise in Popular Music Pedagogy and Hard Rock Groove: A Design-Based and Psychodynamic Approach," izaziva ovaj način zagovarajući pristup usmjeren na djecu.

Wahlströmovo istraživanje utemeljeno je na konstruktivističkim teorijama učenja, koje tvrde da se znanje konstruira kroz aktivno sudjelovanje i osobnu relevantnost. Ova perspektiva suprotstavljena je tradicionalnom modelu majstor-šegrt, koji je prevladavajući u naprednom glazbenom obrazovanju. Wahlström tvrdi da napredno glazbeno znanje ne zahtijeva autoritarnu pedagogiju; umjesto toga, pristup usmjeren na djecu može postići visoke glazbene standarde dok potiče intrinzičnu motivaciju i osobnu povezanost s glazbom. Srž Wahlströmovog istraživanja je pristup Student-Centered Musical Expertise (SCME), koji integrira psihodinamičke teorije s praktičnom pedagogijom. Ovaj pristup naglašava odabir glazbe po izboru djece, omogućujući upravo djeci duboko angažiranje s glazbom koja odražava njihove osobne ukuse i iskustva. Na taj način, djeca su sklonija doživjeti ono što Wahlström naziva "Intrinzično trojstvo učenja glazbe": intrinzična motivacija, glazbeni ja i audijacija. Wahlström je koristio metodologiju istraživanja temeljenog na dizajnu, kombinirajući kvalitativne i kvantitativne podatke kako bi istražio učinkovitost SCME pristupa. Istraživanje je uključivalo video dokumentirane lekcije gitare i Video Stimulated Recall (VSR) intervju, koji su pružili uvid u procese učenja i ishode djece. Ova metodologija omogućila je detaljno ispitivanje kako djeca internaliziraju i reproduciraju glazbeni groove, posebno u kontekstu hard rocka.

Rezultati Wahlströmovog istraživanja ističu značajne prednosti pristupa usmjerenog na djecu. Djeca koji su sama birala glazbu pokazali su duboku angažiranost s tom glazbom, oslanjajući se na audijaciju za vježbanje i izvedbu. Ova duboka povezanost omogućila je postizanje visokih glazbenih standarda i osobnog razumijevanja groova. Jedno značajno opažanje bilo je uloga dugotrajnog angažiranja s poznatom glazbom u razvoju složenih ritmičkih vještina, naglašavajući važnost repertoara po izboru djece u glazbenom obrazovanju.

Wahlströmovo istraživanje ima duboke implikacije za glazbenu pedagogiju. Pomicanjem fokusa s učenja usmjerenog na odgajatelja na učenje usmjerenog na djecu, edukatori mogu potaknuti angažiranije i učinkovitije okruženje za učenje. Ovaj pristup ne samo da poboljšava glazbene vještine, već i promovira cjeloživotno učenje i osobni razvoj. Nadalje, SCME okvir potiče edukatore da prilagode svoje strategije podučavanja kako bi se prilagodili raznolikim glazbenim pozadinama i preferencijama, čineći glazbeno obrazovanje uključnijim i relevantnijim.

5.2. Jazz kao pedagoški alat

Obrazovanje u ranom djetinjstvu služi kao temelj za cjeloživotno učenje i razvoj. Unutar ovog kritičnog razdoblja, integracija raznih pedagoških strategija može duboko utjecati na kognitivni i socio-emocionalni rast. Jedan od inovativnih pristupa je korištenje jazz glazbe kao okvira za podučavanje, kako je istraženo u istraživanju Lori A. Custodero pedagogiji u glazbenom obrazovanju rane dobi.

Custodero (2008) objašnjava potencijal jazz glazbe da potakne dinamično i interaktivno okruženje za učenje za malu djecu. Jazz, s naglaskom na swing i improvizaciju, nudi jedinstveni medij kroz koji djeca mogu istraživati kreativnost, spontanost i međusobnu odgovornost. Custodero opisuje scenu u učionici gdje se djeca angažiraju sa sinkopiranim ritmovima i melodijama jazz-a, ističući sposobnost glazbe da zaokupi njihovu pažnju i potakne aktivno sudjelovanje. Uloga učitelja u ovom okruženju je da olakša i vodi dječje glazbeno istraživanje, potičući ih da slušaju, odgovaraju i inoviraju unutar podražavajućeg zajedničkog prostora. Ovaj pristup usklađen je s razvojnim principima koji naglašavaju važnost interaktivnog i iskustvenog učenja u ranom djetinjstvu. Angažiranjem s jazzom, djeca ne samo da razvijaju glazbene vještine, već i poboljšavaju svoje sposobnosti za suradnju, komunikaciju i kritičko razmišljanje. Improvizacijska priroda jazz-a odražava fluidne i istraživačke tendencije male djece, čineći ga prikladnim alatom za rano obrazovanje. Nadopunjujući Custodерову pedagošku perspektivu, Vasil (2020) pruža

sveobuhvatnu analizu obrazovnih politika koje oblikuju okruženja za učenje u ranom djetinjstvu. Vasil naglašava potrebu za politikama koje podržavaju uključive, prilagodljive i djetetom usmjerene obrazovne prakse. Te politike trebaju osigurati da su okruženja za učenje opremljena raznolikim potrebama djece, promovirajući pravednost i dostupnost u obrazovanju.

Vasilovo istraživanje naglašava važnost stvaranja okruženja za učenje koja nisu samo fizički sigurna, već i emocionalno i intelektualno stimulativna. To uključuje dizajniranje kurikuluma koji su fleksibilni i odgovaraju interesima i razvojnim fazama djece. Integracija umjetnosti i glazbe, poput jazza, u obrazovanje ranog djetinjstva, primjer je ovog pristupa, nudeći bogata, multisenzorna iskustva koja odgovaraju raznim stilovima i preferencijama učenja. Presjek Custoderovog i Vasilovog rada nudi vrijedne uvide za odgajatelje i donositelje politika. Za praktičare, usvajanje pedagogije inspirirane jazzom zahtijeva pomak prema fluidnijim i spontanijim metodama podučavanja. Učitelji moraju postati vješti u prepoznavanju i njegovanju spontanih trenutaka učenja koji se javljaju u učionici, slično kao jazz glazbenici koji reagiraju na nijanse izvedbe. Spajanje jazz pedagogije s obrazovanjem ranog djetinjstva predstavlja obećavajući put za poboljšanje iskustava učenja male djece. Custoderovo istraživanje jazza u učionici ističe potencijal glazbe za poticanje kreativnost, suradnje i kritičkog razmišljanja

. U međuvremenu, Vasilova analiza obrazovnih politika naglašava potrebu za podržavajućim okvirima koji omogućuju takve inovativne prakse. Zajedno, ove perspektive zagovaraju obrazovni sustav koji cijeni i njeguje raznolike načine na koje djeca uče i rastu.

6. UTJECAJ OBITELJI I DRUŠTVA NA GLAZBU KOJU DJECA SLUŠAJU

Obitelji igraju ključnu ulogu u oblikovanju stavova i preferencija djece prema glazbi, uključujući i rock glazbu. Roditelji i skrbnici djeluju kao glavni agensi socijalizacije, prenoseći kulturne vrijednosti, norme i glazbene ukuse svojoj djeci kroz svakodnevne interakcije, zajednička iskustva i navike konzumiranja medija. Djeca često modeliraju svoje glazbene preferencije prema onima svojih obiteljskih članova, internalizirajući obiteljske stavove prema rock glazbi i uključujući ih u vlastiti identitet. (Hargreaves, D. J., & North, A. C. (1999). "The functions of music in everyday life: Redefining the social in music psychology." *Psychology of Music*, 27(1), 71–83.).

Društvo, kroz različite medijske kanale i kulturne reprezentacije, igra značajnu ulogu u oblikovanju percepcije djece o rock glazbi. Masovni mediji, uključujući televiziju, radio, platforme za streaming i društvene medije, oblikuju dječje razumijevanje rock glazbe kroz prikazivanje izvođača, žanrova i narativa povezanih s žanrom. Kulturne institucije poput škola, vjerskih organizacija i zajedničkih grupa također mogu promovirati određene ideologije ili vrijednosti u vezi s rock glazbom, utječući na stavove i interpretacije djece. (Frith, S. (1981). *Sound Effects: Youth, Leisure, and the Politics of Rock'n'Roll*. Pantheon Books.). Simbolički interakcionizam ističe ulogu društvenih interakcija i simboličkih značenja u oblikovanju percepcije i identiteta pojedinaca. Djeca se aktivno bave rock glazbom kao oblikom kulturnog izraza i konstrukcije identiteta, oslanjajući se na zajedničke simbole, narative i pripadnosti subkulturama povezanim s žanrom. Putem interakcija s obiteljskim članovima, vršnjacima i medijskim reprezentacijama, djeca pregovaraju o svom razumijevanju rock glazbe i konstruiraju svoje glazbene identitete unutar širih društvenih konteksta. (Peterson, R. A. (1996). *Creating Country Music: Fabricating Authenticity*. University of Chicago Press.).

7. UČINAK GLAZBENE EDUKACIJE NA DRUŠTVENE VRIJEDNOSTI DJECE PREDŠKOLSKE DOBI

Glazbena edukacija već je dugo prepoznata zbog svojeg potencijala oblikovanja razvoja djece, posebno u području društvenih vrijednosti. Öztürka i CanA (2020), istražuju utjecaj glazbene edukacije na društvene vrijednosti djece predškolske dobi. Istraživanje istražuje rezultate prije testiranja i poslije testiranja eksperimentalnih i kontrolnih grupa, korištene metodologije i šire implikacije za obrazovanje djece rane dobi.

Istraživanje je započelo prepoznavanjem da je bitan aspekt eksperimentalnog dizajna jednakost prijetestnih rezultata između eksperimentalnih i kontrolnih grupa. Kaptan (1998) ističe važnost te jednakosti, osiguravajući da se eventualne razlike u poslijetestnim rezultatima mogu pripisati samom intervencijom, a ne početnim disparitetima. U ovom istraživanju, i eksperimentalna i kontrolna grupa pokazale su slične rezultate prije testa, sugerirajući adekvatnu osnovu za usporedbu.

Nakon intervencije, značajna nepodudarnost pojavila se između poslijetestnih rezultata eksperimentalne i kontrolne grupe. Konkretno, eksperimentalna grupa pokazala je značajno više rezultate na različitim dimenzijama društvenih vrijednosti, uključujući ljubav-toleranciju, poštovanje, odgovornost, suradnju-pomoć i ljubaznost. Ta nepodudarnost ukazuje na pozitivan utjecaj glazbene edukacije na razvijanje društvenih vrijednosti među djecom predškolske dobi.

Sama intervencija sastojala se od niza glazbenih aktivnosti osmišljenih da uključe djecu u teme društvenih vrijednosti. Ove aktivnosti, provedene tijekom 10-tjednog razdoblja, uključivale su ritmičke vježbe, igre i pjevanje pjesama, potičući aktivno sudjelovanje djece. Takvi participativni pedagoški pristupi poznati su po poboljšanju ishoda učenja, posebno u području edukacije o vrijednostima (De Vries, 2007; Lee, 2014).

Nalazi ovog istraživanja usklađuju se s prethodnim istraživanjima koje su pokazale učinkovitost glazbene edukacije u poticanju prosocijalnih ponašanja i vrijednosti kod djece. Na primjer, istraživanja Akarsua (2015) i Karagoza (2013) pokazale su da glazbena edukacija, posebno kada je usmjerena na pjesme tematski vezane uz vrijednosti, dovodi do poboljšanja tolerancije,

dijeljenja i odgovornosti. Slično tome, Egilmez (2016) otkrio je da izloženost pjesmama s društvenim porukama pozitivno utječe na percepciju društvenih vrijednosti kod djece.

Osim toga, istraživanje ističe važnost nastavka angažmana u glazbenoj edukaciji kako bi se održali njezini pozitivni učinci na društvene vrijednosti. Iako nije zabilježena značajna razlika između poslijetestnih rezultata praćenja eksperimentalne grupe, nalazi sugeriraju da utjecaj glazbene edukacije traje s vremenom. To ističe potencijal glazbene edukacije da djeluje kao dugoročni katalizator za razvoj društvenih vrijednosti kod djece.

Zaključno, istraživanje Öztürka i CanA (2020) pruža uvjerljive dokaze o pozitivnom utjecaju glazbene edukacije na društvene vrijednosti djece predškolske dobi. Rezultati istraživanja ističu važnost integracije glazbene edukacije u kurikulume djece rane dobi, posebno u slabije razvijenim zajednicama s niskim socioekonomskim statusom.

8. ODGAJATELJI I POPULARNA GLAZBA

Na početku je postojala dugotrajna rasprava o uključivanju popularne glazbe u školske kurikulume i njezinoj obrazovnoj važnosti, koja datira još iz 1960-ih (Isbell, 2007). Ova je rasprava bila pod utjecajem kritičkih analiza likova poput Adorna i tradicionalnih estetskih kanona, što je rezultiralo marginalizacijom popularne glazbe u obrazovnim okvirima, s prevladavajućim fokusom na klasičnu glazbu (Strinati, 2004). Unatoč dominaciji žanrova popularne glazbe među preferencijama mladih, isključena je iz formalnog obrazovanja zbog raznih zabrinutosti.

Primjerice, u Sjedinjenim Američkim Državama i Poljskoj, popularna glazba je isključena iz obrazovnog sadržaja, navodeći razloge poput rizika za zdravlje mladih, percepciju gubljenja vremena, nedostatak stručnosti nastavnika, povezanosti s pobunjeničkim ponašanjem i poteškoća u integraciji u nastavni plan i program (Campbell & Hebert, 2000; Humphreys, 2004; Michalak, 2011). Međutim, tijekom vremena došlo je do promjene u stavovima prema popularnoj kulturi u obrazovanju.

Pojava obrazovanja o popularnoj glazbi (PME) u različitim zemljama označila je odstupanje od tradicionalne isključenosti popularne glazbe iz formalnog obrazovanja. Pod utjecajem britanskih studija popularne glazbe i kulturnih studija, PME proučava obrazovne vrijednosti popularne glazbe i njezine potencijalne primjene u različitim obrazovnim kontekstima (Green, Lebler, & Till, 2015; Hebert, 2011). PME nastoji analizirati kompleksnost i višeslojnu prirodu popularne glazbe, prelazeći površne pristupe koji pojačavaju percepciju nadmoćnosti klasične glazbe.

Iako je popularna glazba uključena u obrazovne okvire, iznesene su kritike u vezi površnosti njezinih metoda poučavanja i tendencije da se prioritet daje sociokulturnim aspektima nad glazbenom dubinom (Green, 2003). Nastavnici često smatraju glazbene preferencije učenika tek preprekama umjesto istinskih glazbenih interesa, što umanjuje vrijednost popularne glazbe u obrazovanju (Swanwick, 1999). Međutim, poduzimaju se naponi za ispravljanje tih nedostataka, s novim pristupima koji imaju za cilj pružiti sveobuhvatnije razumijevanje popularne glazbe i njezinog kulturnog značaja (Biamonte, 2011; Powell, Kirkun, & Pignato, 2015; Rodriguez, 2004).

Sveukupno, evolucija obrazovanja o popularnoj glazbi odražava širi pomak prema prepoznavanju obrazovnog potencijala popularne kulture i rješavanju prošlih ograničenja u njezinoj integraciji u formalne obrazovne okvire.

U području međunarodnog znanstvenog diskursa, postoji ograničen broj studija koje istražuju integraciju popularne glazbe u predškolsko obrazovanje kroz različite glazbene aktivnosti poput pjevanja, sviranja instrumenata, ritmičkog kretanja, slušanja glazbe i komponiranja (Denac, 2008; Marsh, 1999). Mnoge od ovih studija samo površno obrađuju ove teme, često raspravljajući o glazbenim preferencijama djece (Temmerman, 2000) ili korištenju glazbenih instrumenata (Harrison & O'Neill, 2000). U poljskoj pedagoškoj literaturi, prevladava fokus na isticanje percipiranih negativnih utjecaja izloženosti djece popularnoj glazbi ili naglašavanje njezinih štetnih učinaka na razvojne aspekte (Komorowska, 1994; Popowski & Grusiewicz, 2014; Przychodzińska, 2000; Zielińska, 2002).

Suprotno ovim negativnim perspektivama, zapadni istraživači osporavaju ideju da popularna glazba nema mjesta u predškolskom obrazovanju. Campbell (1998), na primjer, tvrdi da se djeca aktivno uključuju s popularnom glazbom, uključujući je u svoju maštovitu igru i kreativno je reinterpretiraju unutar svojih socijalnih okruženja (Marsh, 2008). Takvo aktivno sudjelovanje s popularnom glazbom, prema Hallamu (2015), ima značajne pedagoške implikacije, utječući na različite aspekte intelektualnog, društvenog, osobnog i tjelesnog razvoja djece i adolescenata.

Međutim, neki istraživači upozoravaju na opasnost od ignoriranja obrazovnih ograničenja popularne glazbe. Njihov rad često uključuje kritičke refleksije o korištenju popularne glazbe u obrazovanju ili istražuje njezinu prikladnost za djecu u različitim fazama glazbenog razvoja (Green, 2003; Green, 2014; Ponick, 2000; Regelski, 2000; Väkevä, 2006; Woody, 2007). Na primjer, Ponick (2000) ističe nedostatnu dodjelu sati glazbenog obrazovanja u školama, što ometa razvoj glazbenih kompetencija učenika. Ovaj problem postoji i u poljskom obrazovanju, gdje se glazbeno obrazovanje često stavlja u drugi plan u odnosu na druge predmete i nedostaje mu posvećeno vremensko vrijeme za nastavu (Popowski, Grusiewicz, & Sołtysik, 2014). Nadalje, elektronički mediji sve više zamjenjuju tradicionalno glazbeno obrazovanje, dodatno smanjujući izloženost djece značajnim glazbenim iskustvima (Ponick, 2000).

Odabir popularnih pjesama u obrazovne svrhe također predstavlja izazove, budući da mnoge popularne skladbe mogu nadmašiti dječji vokalni raspon ili razvojnu fazu. Osim toga, programi

obrazovanja nastavnika često ne opremaju edukatore potrebnim razumijevanjem emocionalnih, ekspresivnih i sociokulturnih dimenzija popularne glazbe, kao ni potrebnim glazbenim vještinama poput improvizacije i sviranja po sluhu (Woody, 2007).

Ukratko, iako postoji sve veće prepoznavanje potencijalnih koristi integriranja popularne glazbe u predškolsko obrazovanje, još uvijek postoje značajni izazovi vezani uz dizajn kurikulumu, pripremu odgajatelja i autentičnost dostave glazbenog sadržaja. Adresiranje ovih izazova ključno je kako bi se osiguralo da popularna glazba može učinkovito doprinijeti holističkom razvoju djece u obrazovnim okruženjima.

Nastavak promatranja dječje uključenosti u pojedinačne glazbene aktivnosti može biti ključan u vođenju planiranja, provedbi i procjeni glazbenih obrazovnih programa. Aktivnosti koje privlače manje entuzijazma djece zaslužuju pojačanu pažnju, dok bi se one koje su omiljene trebale iskoristiti kako bi se razvila pozitivna dispozicija prema manje preferiranim aktivnostima.

U današnjoj postmodernoj kulturi, obilježenoj masovnim potrošačkim društvom i općim utjecajem popularne glazbe i zabave, postaje imperativ usađivati kod djece cijenjenje visokokvalitetnog umjetničkog glazbenog sadržaja putem glazbenog obrazovanja. Odgojitelji, sa svojom socijalno-emocionalnom kompetencijom, igraju ključnu ulogu u poticanju takvih stavova. Njihov pozitivan stav prema glazbenoj kulturi i umjetnosti, zajedno s njihovim entuzijazmom za slušanje, izvođenje i stvaranje glazbe, značajno doprinosi razvoju glazbenih sposobnosti, vještina i znanja djece.

Kada poučavaju glazbu maloj djeci, odgojitelji bi trebali:

- Poticati poticajno okruženje unutar grupe kako bi se razvila motivacija.
- Razvijati povoljan stav prema raznolikim glazbenim aktivnostima.
- Poticati aktivno sudjelovanje djece u glazbeno povezanim poduhvatima.
- Prilagoditi aktivnosti kako bi se uskladile s interesima djece.
- Uključiti djecu u suradničko planiranje glazbenog sadržaja, ciljeva, metoda i resursa.
- Osigurati pravednu zastupljenost glazbenih aktivnosti tijekom cijelog obrazovnog procesa.

Predškolske godine predstavljaju ključnu fazu za njegovanje i održavanje interesa za različite glazbene aktivnosti. Pozitivna glazbena iskustva tijekom ovog formativnog razdoblja mogu

značajno oblikovati prihvaćanje glazbenih vrijednosti kod djece i njihove šire stavove prema glazbenoj kulturi kako napreduju u starije dobne skupine, uključujući adolescente i odrasle. (Denac, O. (2007). A Case Study of Preschool Children's Musical Interests at Home and at School. *Early Childhood Education Journal*, 35(5), 439–444.)

9. ZAKLJUČAK

Pop glazba izlazi kao sveprisutna u životima predškolaca, karakterizirana zaraznim melodijama, tekstovima s kojima se može poistovjetiti i živom energijom. Njena dostupnost i privlačnost zavode mlade slušatelje, potičući angažman, maštu i socijalizaciju. Kroz izlaganje pop glazbi, predškolska djeca razvijaju osjećaj ritma, poboljšavaju jezične vještine i razvijaju emocionalnu svijest dok prolaze kroz zvučni pejzaž svojih formativnih godina. Osim toga, raznolikost pop glazbe pruža predškolicima uvid u različite kulture, perspektive i iskustva, proširujući im horizonte i potičući empatiju u sve povezanijem svijetu.

Rock glazba, sa svojim dinamičnim ritmovima, buntovnim duhom i emocionalnom dubinom, očarava predškolce svojom sirovom energijom i autentičnošću. Iako nije toliko prisutna u dječjim medijima kao pop glazba, trajna popularnost rocka osigurava njezin utjecaj na mlade slušatelje, potičući kreativnost, potičući izražavanje sebe i razvijajući osjećaj osnaženja. Kroz izlaganje rock glazbi, predškolska djeca razvijaju ukus za različite glazbene stilove, prihvaćaju individualnost i grade otpornost dok prolaze kroz kompleksnosti djetinjstva i adolescencije. Osim toga, tematski sadržaj rock pjesama pruža predškolicima prilike za istraživanje i razmišljanje, osnažujući ih da izraze svoje misli, osjećaje i identitete na značajan način.

Klasična glazba stoji kao vječni temelj kulturne baštine, obogaćujući živote predškolaca svojom složenošću, elegancijom i emocionalnom dubinom. Unatoč percepciji klasične glazbe kao nedostupne ili elitističke, njezina duboka ljepota i intelektualna stimulacija očaravaju mlade slušatelje, potičući znatiželju, kreativnost i estetsko cijenjenje. Kroz izlaganje klasičnoj glazbi, predškolska djeca razvijaju auditivnu diskriminaciju, poboljšavaju kognitivne vještine i razvijaju emocionalnu inteligenciju dok se uranjaju u bogatu tapiseriju orkestralnih remek-djela i komornih djela. Osim toga, povijesni značaj i kulturno nasljeđe klasične glazbe pružaju predškolicima osjećaj kontinuiteta, tradicije i pripadnosti u uvijek mijenjajućem svijetu.

Pozitivan utjecaj popularne glazbe na predškolsku djecu premašuje granice žanrova, nudeći obilje koristi za kognitivni, emocionalni i socijalni razvoj. Od zaraznih melodija popa do elektrizirajuće energije rocka i vječne elegancije klasičnih kompozicija, glazba obogaćuje živote mladih slušatelja, potičući kreativnost, empatiju i otpornost. Prihvaćajući transformacijsku moć popularne glazbe,

odgojitelji, roditelji i donositelji politika mogu stvoriti glazbena okruženja koja njeguju rast predškolske djece, potičući holistički razvoj i cjeloživotno sudjelovanje u radostima glazbe. Dok gledamo prema budućnosti, nastavimo slaviti raznolikost i ljepotu popularne glazbe, prepoznajući njezin duboki utjecaj na srca i umove najmlađih članova društva.

10. IZVORI

1. Abrams, D. (2009). Social identity on a national scale: Optimal distinctiveness and young people's self-expression through musical preference. *Group Processes and Intergroup Relations*, 12, 303–317. <https://doi.org/10.1177/1368430209102841>
2. Akarsu, T. (2015). Effects of music education based on multiple intelligence theory on elementary school students' prosocial behaviors. *Education*, 135(4), 449–459.
3. Anderson, C. A., & Dill, K. E. (2000). Video games and aggressive thoughts, feelings, and behavior in the laboratory and in life. *Journal of Personality and Social Psychology*, 78(4), 772-790. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.78.4.772>
4. Bandura, A. (1986). *Social foundations of thought and action: A social cognitive theory*. Prentice-Hall.
5. Bennett, A. (2000). *Popular music and youth culture: Music, identity and place*. Palgrave Macmillan.
6. Boer, D., Fischer, R., Strack, M., Bond, M. H., Lo, E., & Lam, J. (2011). How shared preferences in music create bonds between people: Values as the missing link. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 37(9), 1159-1171. <https://doi.org/10.1177/0146167211407521>
7. Burroughs, J. E., Drews, D. R., & Hallman, W. K. (1991). Predicting personality from personal possessions: A self-presentational analysis. *Journal of Social Behavior and Personality*, 6(6), 147-163. <file:///C:/Users/User/Desktop/PredictingPersonalityfromPersonalPossessions.pdf>
8. Cattell, R. B., & Anderson, J. C. (1953). The measurement of personality and behavior disorders by the I.P.A.T. music preference test. *Journal of Applied Psychology*, 37, 446–454. <https://doi.org/10.1037/H0056224>
9. Chan, D. W., & Wong, A. C. (2018). Music listening and cognitive abilities in children: The role of preference and exposure. *Psychology of Music*, 46(1), 39-52. <https://doi.org/10.1177/0305735617713121>
10. Covach, J., & Flory, A. (2015). *What's that sound? An introduction to rock and its history*. W.W. Norton & Company.

11. Custodero, L. A. (2005). Observable indicators of flow experience: A developmental perspective on musical engagement in young children from infancy to school age. *Music Education Research*, 7(2), 185-209. <https://doi.org/10.1080/14613800500169431>
12. Custodero, L. A. (2008). Jazz in early childhood music education: An exploration of children's creative processes within an improvisational framework. *Research Studies in Music Education*, 30(1), 49–61. <file:///C:/Users/User/Desktop/custodero2008.pdf>
13. Custodero, L. A. (2008). Living Jazz, Learning Jazz: Thoughts on a Responsive Pedagogy of Early Childhood Music. *Journal of Early Childhood Education*, 24-36. <https://doi.org/10.1177/1048371308323397>
14. Davis, F. (1995). *The history of the blues: The roots, the music, the people*. Da Capo Press.
15. De Vries, M. J. (2007). Teaching about values: A new approach in values education. *Journal of Moral Education*, 36(3), 317–329. <https://doi.org/10.1080/03057240701532769>
16. DeNora, T. (2000). *Music in Everyday Life*. Cambridge: Cambridge University Press.
17. Dunn, P. G., de Ruyter, B., & Bouwhuis, D. G. (forthcoming). Toward a better understanding of the relation between music preference, listening behavior, and personality. *Psychology of Music*. <https://catdir.loc.gov/catdir/samples/cam032/99052606.pdf>
18. Durkin, K. F., & Nugent, W. R. (1998). Peer pressure and adolescent adjustment: A structural equation model of peer affiliation and adolescent deviance. *Youth & Society*, 30(1), 61-82. <https://doi.org/10.1177/0044118X98030001004>
19. Egilmez, H. (2016). Effectiveness of the songs on the social values and attitudes of primary school students. *International Journal of Research in Education and Science*, 2(1), 84–89.
20. Erenberg, L. (1999). *Swingin' the dream: Big band jazz and the rebirth of American culture*. University of Chicago Press.
21. Frith, S. (1981). *Sound Effects: Youth Leisure and the Politics of Rock 'n' Roll*. New York, NY: Pantheon.
22. Frith, S. (1983). *Sound effects: Youth leisure and the politics of rock*. Pantheon Books.
23. Frith, S. (1988). *Music for pleasure: Essays in the sociology of pop*. Polity Press.
24. Frith, S. (2004). *Popular music: Critical concepts in media and cultural studies*. Routledge.
25. Gioia, T. (1997). *The history of jazz*. Oxford University Press.
26. Grout, D. J., & Palisca, C. V. (2001). *A history of western music*. W.W. Norton & Company.

27. Hallam, S. (2010). The power of music: Its impact on the intellectual, social and personal development of children and young people. *International Journal of Music Education*, 28(3), 269-289. <http://dx.doi.org/10.1177/0255761410370658>
28. Hargreaves, D. J. (1982). The development of aesthetic reactions to music. *Psychology of Music*, 10(2), 51-54. https://www.researchgate.net/publication/232541755_The_development_of_aesthetic_reactions_to_music#fullTextFileContent
29. Hargreaves, D. J., & North, A. C. (1999). The functions of music in everyday life: Redefining the social in music psychology. *Psychology of Music*, 27(1), 71–83. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1177/0305735699271007>
30. Hebdige, D. (1987). *Cut 'n' mix: Culture, identity and Caribbean music*. Methuen.
31. Homan, S., & Mitchell, T. (2008). *Sounds of then, sounds of now: Popular music in Australia*. ACYS Publishing.
32. International Federation of the Phonographic Industry. (2019). *Music Listening 2019*. Retrieved from <https://www.ifpi.org/ifpi-releases-music-listening-2019/>
33. Jenkins, P. (1991). *Intimate enemies: Moral panics in contemporary Great Britain*. Aldine de Gruyter.
34. Juslin, P. N. (2000). Cue utilization in communication of emotion in music performance: Relating performance to perception. *Journal of Experimental Psychology: Human Perception and Performance*, 26, 1797–1813. <http://dx.doi.org/10.1037/0096-1523.26.6.1797>
35. Juslin, P. N., & Sloboda, J. A. (2001). *Music and emotion: Theory and research*. Oxford University Press.
36. Juslin, P. N., & Västfjäll, D. (2008). Emotional responses to music: The need to consider underlying mechanisms. *Behavioral and Brain Sciences*, 31, 559–75. <http://dx.doi.org/10.1017/S0140525X08005293>
37. Kaptan, S. (1998). *Statistical analysis in educational research*. Ankara: Ani Publishing.
38. Karagöz, Y. (2013). The effects of rhythm instruments education on the social behaviors of six-year-old children. *Educational Sciences: Theory and Practice*, 13(2), 1205–1210.

39. Lee, M. Y. (2014). Pedagogical strategies for teaching values education in South Korea. *Asia-Pacific Journal of Teacher Education*, 42(4), 309–321. <https://doi.org/10.1080/1359866X.2014.944501>
40. Lonsdale, A. J., & North, A. C. (2011). Why do we listen to music? A uses and gratifications analysis. *British Journal of Psychology*, 102(1), 108-134. <https://doi.org/10.1348/000712610X506831>
41. Ludwig, A. B. (2018). *The history and evolution of classical music: A comprehensive guide to Western classical music*. Independently published.
42. North, A. C., & Hargreaves, D. J. (1999). Music and adolescent identity. *Music Education Research*, 1(1), 75-92. <https://doi.org/10.1080/1461380990010107>
43. North, A. C., Hargreaves, D. J., & O'Neill, S. A. (2000). The importance of music to adolescents. *British Journal of Educational Psychology*, 70(2), 255-272. <https://doi.org/10.1348/000709900158083>
44. Olson, D. R. (1977). From utterance to text: The bias of language in speech and writing. *Harvard Educational Review*, 47, 257-281. <http://dx.doi.org/10.17763/haer.47.3.t608q72210u40360>
45. Rentfrow, P. J., & Gosling, S. D. (2003). The do re mi's of everyday life: The structure and personality correlates of music preferences. *Journal of Personality and Social Psychology*, 84(6), 1236-1256. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.84.6.1236>
46. Rentfrow, P. J., Goldberg, L. R., & Levitin, D. J. (2011). The structure of musical preferences: A five-factor model. *Journal of Personality and Social Psychology*, 100(6), 1139-1157. <https://doi.org/10.1037/a0022406>
47. Russell, P. A. (1997). Musical tastes and society. In D. J. Hargreaves & A. C. North (Eds.), *The social psychology of music* (pp. 141-158). Oxford University Press.
48. Schäfer, T., & Sedlmeier, P. (2009). From the functions of music to music preference. *Psychology of Music*, 37(3), 279-300. <https://doi.org/10.1177/0305735608097247>
49. Scherer, K. R., & Zentner, M. R. (2001). Emotional effects of music: Production rules. In P. N. Juslin & J. A. Sloboda (Eds.), *Music and emotion: Theory and research* (pp. 361-392). Oxford University Press.
50. Schmitt, N., & Noe, R. A. (1986). Organizational behavior. *Annual Review of Psychology*, 37, 115–143. <http://dx.doi.org/10.1146/annurev.ps.37.020186.000555>

51. Schwarzer, R. (2014). *Self-efficacy: Thought control of action*. Taylor & Francis.
52. Silberman, M. (1996). *Active learning: 101 strategies to teach any subject*. Allyn & Bacon.
53. Small, C. (1998). *Musicking: The meanings of performing and listening*. Wesleyan University Press.
54. Tarrant, M., North, A. C., & Hargreaves, D. J. (2001). Social categorization, self-esteem, and the estimated musical preferences of male adolescents. *Journal of Social Psychology*, 141, 565–581. <https://doi.org/10.1080/00224540109600572>
55. Turino, T. (2008). *Music as social life: The politics of participation*. University of Chicago Press.
56. Tzanetakis, G., & Cook, P. (2002). Musical genre classification of audio signals. *IEEE Transactions on Speech and Audio Processing*, 10(5), 293-302. <https://doi.org/10.1109/TSA.2002.800560>
57. Walker, R. (2005). Cultural understanding and the intergenerational transmission of music. *Psychology of Music*, 33(4), 439-454. <https://doi.org/10.1177/0305735605056156>
58. Zillmann, D., & Gan, S. L. (1997). Musical taste in adolescence. In D. J. Hargreaves & A. C. North (Eds.), *The social psychology of music* (pp. 161-187). Oxford University Press.